

Computermodel laat iedereen Kiotootje spelen

17 april 2009

AMSTERDAM (Energieia) - Consultancybureau Quintel lanceerde donderdag het energietransitiemodel. Een mond vol voor een concept dat zich lastig laat uitleggen. Het model is een computerprogramma. Gebruik ervan dwingt je na te denken over energietransitie: welke aanname heeft welke consequentie? Aan welke knoppen kan ik draaien om een gewenst resultaat te bereiken? Quintel-directeur John Kerkhoven zou graag zien dat elke Nederlander straks zijn eigen toekomstige energielandschap ontwikkelt, én daarbij inziet wat er allemaal bij de inrichting van dat landschap komt kijken. "Nu kan iedereen Kiotootje spelen", verwoordde een toehoorder het.

De beste uitleg van het model was een cartoon die Kerkhoven donderdagmiddag liet zien in het Amsterdamse wetenschapscentrum Nemo -of eigenlijk twee cartoons. In de eerste hebben twee mannetjes duidelijk ruzie over energie. Ze bekogelen elkaar met kerncentrales, windmolens, gas- en kolencentrales, CO₂-opslag en biomassa. Een weinig gestructureerde discussie die de twee kernpunten duidelijk niet dichterbij elkaar brengt.

Dan het tweede plaatje. Gebroederlijk staan beide mannetjes naast een computerscherm. Ze hebben hun ideeën over de inrichting van het energielandschap ingevoerd in het energietransitiemodel. Ze zijn het misschien niet met elkaar eens, maar de structuur die het model automatisch genereert maakt dat de twee mannetjes rustig met elkaar kunnen praten over hun ideeën voor de toekomst. In plaats van een gesprek dat wordt gefrustreerd met doodoeners als 'zonder kernenergie redden we het niet' en de discussie verzandt in een welles/nietes-spel.

Het energietransitiemodel moet de standaard worden in de Tweede Kamer, op ministeries, binnen bedrijven, op universiteiten en zelfs middelbare scholen zouden het in het lespakket moeten verwerken, schetst Kerkhoven zijn ambitie. Gesprekken met een uitgever van schoolboeken lopen al. "Als dit model ingeburgerd raakt, heb je een referentiekader waarbinnen de discussie kan plaatsvinden. Het leert mensen wat de afhankelijkheden zijn. Het is waardevrij: het laat alleen de consequenties zien van je keuzes. Het maakt het proces transparant." En bovendien is het model gratis van internet te downloaden. Quintels vinding lijkt op smaak te zijn gebracht met een idealistisch sausje, maar dat is de Quintel-directeur wel toevertrouwd, geeft hij met een glimlach toe.

Het begon eind 2007 met een opdracht van een klant eens na te denken over de toekomstige energievoorziening, vertelt Kerkhoven Energieia in een computerkamertje van Nemo. Je moet je dan baseren op rapporten van derden, en die bleken elkaar nog al eens tegen te spreken. In het ene rapport wordt lyrisch gedaan over windmolens, het andere hemelt kernenergie op. En iedereen weet zijn verhaal kloppend te maken door te schuiven met aannames. Dat maakt een afweging bijzonder lastig, concludeerde de directeur.

"Zo ontstond het idee een model te maken, dat de aannames als schuifjes weergeeft." Daar kwam nog een voorval bij, verhaalt Kerkhoven. Kerkhovens zoon Jesse -3 havo- had op school een en ander geleerd over de Nederlandse energievoorziening. Zonder te twifelen aan de goede bedoelingen van de leraren op de school van zijn zoon, constateerde Kerkhoven dat er wel wat hiaten in de aangeboden lesstof zaten. Die leraren zouden ook baat hebben bij zo'n model, bedacht Kerkhoven. Omdat hij zich wel weer eens met inhoud bezig wilde houden, is de directeur zelf samen met een paar collega's een half jaar lang rapporten gaan lezen, om een manier te vinden om kerncentrales en windmolens in zo'n model op een zuivere manier met elkaar te gaan vergelijken.

In november 2008 was het model ontwikkeld. Normale gang van zaken voor een adviesbureau is dat er vervolgens een grote sticker met het predikaat 'vertrouwelijk' op wordt geplakt. Maar dat wilde Kerkhoven nu juist eens niet doen. En de bedrijven waarmee Quintel de verdere ontwikkeling van het model ter hand heeft genomen, zagen ook wel voordelen in het vrij verspreiden van de vruchten van het werk van de Quintel-consultants.

Als de bedrijven -Delta, Eneco, Enexis, Essent, Gasterra, Logica, Shell en de gemeente Amsterdam- een potje zouden kunnen vormen om in 2009 kostendekkend te kunnen opereren, zo sprak Kerkhoven af, dan zou Quintel de eerdere investeringen dragen en zou het energietransitiemodel gratis verspreid worden. En zo geschiedde.

Dit artikel gaat verder op de [volgende pagina](#).

Wouter Hylkema

w.hylkema@energeia.nl

Copyright©, Energieia, 2009